

MUSIKBRANSCHEN I SIFFROR

STATISTIK FÖR 2013

OM MUSIKSVERIGE

Musiksverige är intresseorganisationen som kommunicerar och driver musikbranschens frågor. Vi samlar artister, kompositörer, textförfattare, musiker, managers, producenter, musikbolag, musikförlag och musikutbildningar i Sverige. Vår uppgift är att ge den svenska musiken bästa möjliga förutsättningar att skapas, utvecklas och spridas, bland annat genom samverkan med andra kreativa branscher, myndigheter och departement.

Grundare är SAMI (Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation), Musikerförbundet, SYMF (Sveriges Yrkesmusikerförbund), Stim (Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå), FST (Föreningen Svenska Tonsättare), Musikförläggarna, SKAP (Sveriges kompositörer och textförfattare), Ifpi Sverige (International Federation of the Phonographic Industry) och SOM (Svenska Oberoende Musikproducenter).

Nätverksmedlemmar är SSES (Swedish Sound Engineers Society), Sveriges Dragspelares Riksförbund, MBIN (Music Business Independent Network), MMF (Music Managers Forum Sweden) och Föreningen Musikbranschutbildningar.

Läs mer om Musiksverige på musik sverige.org

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	5
OM STATISTIKEN	6
SAMMANFATTNING	8
DEN SVENSKA MUSIKMARKNADEN 2013	10
NORDISKA JÄMFÖRELSE	12
UPPHOVSRÄTTSLIGA INTÄKTER	16
INTÄKTER FRÅN INSPELAD MUSIK	20
KONSERTINTÄKTER	22
AVSLUTANDE REFLEKTIONER	24
ORDLISTA	28

FÖRORD

När Musiksverige för fjärde året i rad har tagit fram statistik över musikbranschens ekonomiska utveckling beskriver siffrorna en bransch i medvind. Omsättningen går stadigt uppåt, en utveckling som från år 2010 till 2013 uppvisar en ökning på 25 procent.

För att den här positiva utvecklingen ska fortsätta, och för att Sverige ska ges förutsättningar att leva vidare som stark musiknation, är det avgörande att upprätthålla förståelsen för värdet av musiken och att respektera det arbete som musikskapandet innebär.

Musik behöver liksom andra konstformer ett långsiktigt tänk både när det gäller investeringar och kreativa processer. Professionella aktörer liksom amatörer måste få betalt för att kunna bidra till ett blomstrande – och inte minst sagt mångsidigt – kulturliv och musikutbud, som kan utveckla och stärka den svenska ekonomin.

Det krävs en fortsatt utveckling av digitala tjänster, internationella samarbeten och en stark upphovsrätt som står på rättighetshavarnas sida. En viktig del av de förutsättningar som krävs, är upphovsrätten och dess möjliggörande av en inkomst för de som skapar musik och för de aktörer som investerar i ny musik.

Monica Ekmark

Styrelseordförande, Musiksverige

OM STATISTIKEN

Sedan 2010 har Musiksverige tagit fram statistik över den svenska musikbranschens omsättning i form av intäkter som genererats via laglig distribution på den inhemska marknaden och exportmarknaden. Det här är således fjärde året av uppföljande mätningar av musikbranschens intäkter, och siffrorna i den här rapporten avser år 2013 då inget annat anges.

Rapporten analyserar den svenska musikbranschens intäktsutveckling utifrån de tre kategorierna *upphovsrättsliga intäkter*, *intäkter från inspelad musik* och *koncertintäkter*. Intäkstyperna beskrivs närmare i de avsnitt de presenteras.

Den totala omsättningen för alla musikgenrer inkluderar:

1. Upphovsrättsliga intäkter som genereras när musik framförs exempelvis på radio, tv, internet eller i bakgrunden på hotell, restauranger och gym
2. Intäkter för inspelad musik som säljs i fysiska eller digitala format
3. Konsertintäkter i samband med festivaler och konserter

Upphovsrättsliga intäkter är grundstenen i musikbranschens ekonomi och de ingår som en del av det totala värdet av all försäljning av både inspelad musik och konsertbiljetter. För att undvika dubbelräkningar när vi adderar ihop den samlade branschens totala omsättning har de upphovsrättsliga intäkterna brutits ut ur de två sistnämnda kategorierna för att särredovisas tillsammans med övriga upphovsrättsliga intäkter. Intäkter från inspelad musik och konsertintäkter är utifrån dataleverantörernas¹ siffror uppräknade till hela marknaden på konsumentprisivå.²

¹ Huvudsakliga dataleverantörer är Copyswede, Ifpi Sverige (International Federation of the Phonographic Industry), Musikförläggarna, NCB (Nordisk Copyright Bureau), SAMI (Svenska artisters och musikers intresseorganisation), SCB (Statistiska centralbyrån), SOM (Svenska oberoende musikproducenter), Stim (Svenska tonsättares internationella musikbyrå).

² En närmare redogörelse för den övergripande metoden finns att ta del av i *Musikbranschen i siffror – metodutveckling*. Rapporten finns tillgänglig på <http://www.musiksverige.org/fakta-om-musikbranschen>

En arbetsgrupp har garanterat att data lämnats och även granskat rapporten. Arbetsgruppen har i likhet med tidigare år bestått av styrelseledamöter samt andra chefer och experter i Musiksveriges medlemsorganisationer.

Linda Portnoff, tillförordnad organisationschef på Musiksverige, har författat rapporten och Sofia Thurn, projektledare på Musiksverige, har koordinerat arbetet.

I Musiksveriges statistikrapporter beskrivs framförallt intäkternas utveckling i musikbranschen. Varje år fokuserar vi dessutom på en eller ett par andra områden. I årets rapport lyfter vi fram bakgrunden till, och syftet med, kollektiv förvaltning av rättigheter. Detta avsnitt ger en inblick i hur svenska upphovsrättsorganisationer arbetar.

TIDIGARE RAPPORTER

Musikbranschen i siffror – statistik för 2012 innehåller ett avsnitt om sysselsättning och könsfördelning som berättar att ungefär 9 000 personer, eller var tusende person i Sverige, arbetar inom musikbranschen och att 18 procent av vd-befattningarna innehas av kvinnor. Föregående års rapport med statistik från 2012 innehåller också en kortfattad text om upphovsrättens betydelse och ett stycke om konsertmarknadens utveckling ur de tre största svenska livebolagens perspektiv.

I rapporten *Musikbranschen i siffror – statistik för 2011* visas att de svenska musikexportintäkterna endast utgör en liten del av musikens totala värde i utlandet. Vissa ekonomiska värden i utlandet (till exempel producentintäkter som inte registreras i svenska bolag, gager till svenska musiker och artister som betalas ut via utländska konsertbolag, eller intäkter till svenska upphovspersoner anslutna till utländska upphovsrättsällskap) ingår inte i det statistiska underlaget i Musiksveriges rapporter. Varumärkesvärden eller värdet av Sverige som framgångsrik musiknation har inte heller tillmätts ekonomiska värden utan vi följer utvecklingen av de intäkter i musikbranschen som vi kan uppmäta med hög tillförlitlighet.

Den första rapporten *Musikbranschen i siffror – statistik för 2010* innehåller ett längre metodavsnitt, och för den metodintresserade läsaren kan vi också hänvisa till den separata publikationen *Musikbranschen i siffror – metodutveckling*. Alla Musiksveriges tidigare rapporter finns tillgängliga på www.musiksverige.org.

SAMMANFATTNING

- Den svenska musikbranschens intäkter i Sverige och från utlandet uppgick under 2013 till 7,6 miljarder kronor.
- Omsättningen i musikbranschen ökade med knappt tio procent jämfört med 2012.
- Upphovsrättsliga intäkter stod för 27 procent av intäkterna och ökade med sex procent till 2,1 miljarder kronor.
- Intäkter från inspelad musik utgjorde en dryg femtedel (22 procent) och ökade med sju procent till 1,7 miljarder kronor.
- Konsertintäkter stod för mer än hälften (51 procent) av de totala intäkterna och ökade med tretton procent till 3,8 miljarder kronor.
- Den svenska musikbranschen genererade exportintäkter till Sverige på 1,2 miljarder kronor.
- Drygt hälften av exportintäkterna utgjordes av upphovsrättsliga intäkter till rättighetshavare såsom artister, musiker, kompositörer, textförfattare, musikförlag och musikbolag.
- På fyra år har den svenska musikbranschens intäkter ökat med 1,5 miljarder kronor vilket motsvarar en ökning med nästan en fjärdedel (knappt 25 procent).
- Musikbranschens procentuella intäktsstillväxt har varje år varit mycket starkare än den procentuella tillväxttakten för Sveriges BNP sett över tidsperioden 2011–2013.

	Musikbranschens procentuella intäktsstillväxt	Sveriges procentuella BNP-tillväxt
2011	+4,6 %	+2,9 %
2012	+8,5 %	+0,9 %
2013	+9,6 %	+1,6 %

Figur 1: Sveriges BNP i jämförelse med den svenska musikbranschens intäkter 2011–2013 (procentuell tillväxt).

+10%

OMSÄTTNINGEN I DEN SVENSKA MUSIKBRANSCHEN ÖKADE MED 10 % FRÅN FÖREGÅENDE ÅR

DEN SVENSKA MUSIKMARKNADEN

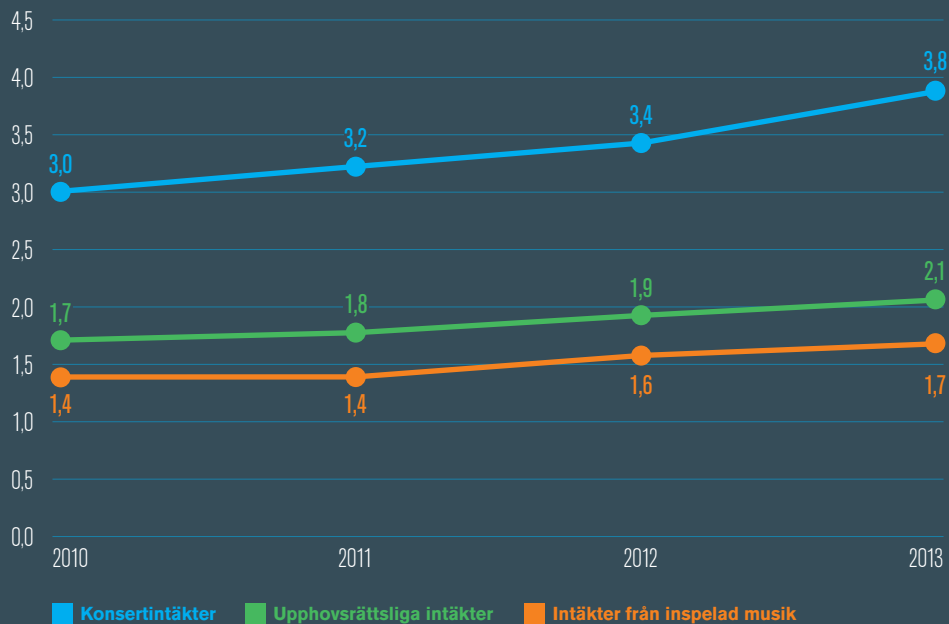
Den svenska musikmarknaden omsatte nästan 7,6 miljarder kronor 2013 vilket motsvarar en ökning på knappt tio procent jämfört med året innan.³ Siffran inkluderar försäljning både på den inhemska marknaden och på exportmarknaden. Exporten på 1,2 miljarder kronor stod för 16 procent av den totala omsättningen vilket motsvarar en ungefär lika stor exportandel som under samtliga tidigare uppmätta år.

Denna rapport tar inte hänsyn till effekter av växelkursutvecklingen. Generellt gäller att när kronan är stark gentemot en utrikes valuta påverkar det exportintäkterna negativt. Trots att kronan stärkts, framför allt gentemot euron över mätperioden 2010–2013, har musikexportintäkterna ökat varje år.

Utvecklingen för musikbranschens totala intäkter visar en positiv utveckling för samtliga intäktslag mellan åren 2010 och 2013. Konsertintäkterna har varit både störst och snabbast växande, sett över hela tidsperioden. I de följande avsnitten kommer varje intäktsområde att beskrivas och analyseras mer i detalj, men övergripande kan vi se att efterfrågan på svensk musik är fortsatt stark både på hemmamarknaden och utomlands.

³ Den totala omsättning som presenterades i *Musikbranschen i siffror – statistik för 2012* har reviderats till drygt 6,9 miljarder kronor till följd av att Stim under 2013 införde ett nytt systemstöd, som mer tillförlitligt separerar intäkter från avräkningsområdet ”Bakgrund” till området ”Live.” Stims omklassificering innebär samma totala omsättning för Stim, men en revidering av konsertintäkterna för den svenska marknaden som helhet (till följd av metoden att mäta de totala konsertintäkterna i Sverige). Reviderade siffror visar fortsatt samma trend som tidigare redovisade siffror, det vill säga en ökning av konsertintäkterna och en ökning av musikmarknaden som helhet (dock något lägre än tidigare beräknat mellan åren 2011 och 2012 när det gäller Musiksveriges statistik).

SVENSKA MUSIKMARKNADENS INTÄKTSUTVECKLING

Figur 2: Svenska musikmarknadens intäktsutveckling 2010–2013 (miljarder kronor).

NORDISKA JÄMFÖRELSE

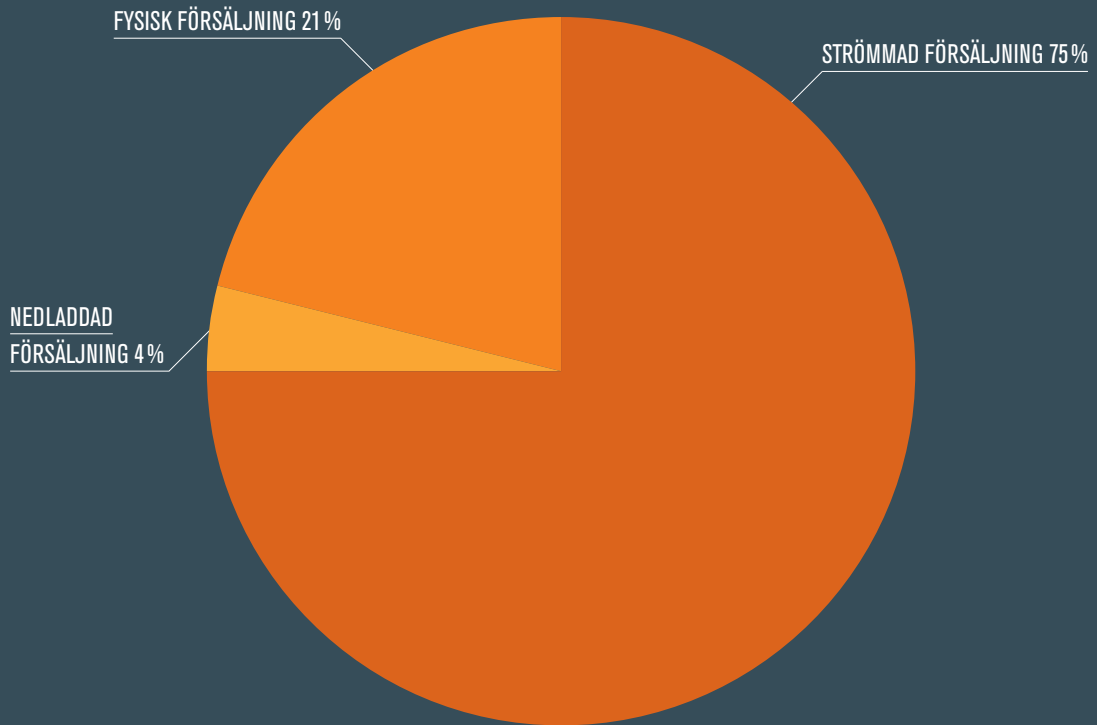
Initiativet att mäta musikbranschens intäkter är inte unikt för Sverige. Definitioner av musikbranschen och avgränsningar av intäkter skiljer sig däremot åt i olika länders mätningar, vilket försvårar internationella jämförelser. När det gäller de nordiska länderna har dock en nära dialog mellan de olika statistikproducerande organisationerna bidragit till att skapa en likartad övergripande modell som gör marknaderna jämförbara.

I april 2014 släpptes för första gången statistik för den norska marknaden. Rapporten redovisar en skandinavisk jämförelse som visar att den svenska musikmarknaden är mer än dubbelt så stor som den norska, och två tredjedelar så stor som den danska musikmarknaden. I Norge och Sverige står konsertmarknaden för ungefär hälften av de totala intäkterna medan fördelningen i Danmark är jämnare där konsertintäkter och upphovsrättsliga intäkter utgör likvärdiga andelar av den totala danska omsättningen.⁴

Ur ett internationellt perspektiv har de norska och svenska musikmarknaderna särskilt lyfts fram som föregångare när det gäller musikbranschens digitalisering. Enligt jämförbara siffror från 2012 utgjordes 67 procent av de totala intäkterna för inspelad musik i Sverige av digitala intäkter (strömmat och nedladdat). Den norska digitala andelen var samma år 63 procent. På den svenska inhemska marknaden 2013 stod strömmad försäljning för 75 procent av intäkterna från inspelad musik och den sammanlagda digitala andelen var 79 procent. Försäljningen av cd-skivor och andra fysiska exemplar sjönk från 32 procent 2012 till 21 procent 2013. Siffror för den norska musikbranschens digitala andel år 2013 kommer ut först under början av 2015 och kan därför inte jämföras i denna rapport.

⁴ Meyhoff, K., Krohn, C. & Sjøvold, J.-M. (2014). *Musikk i tall 2012*. Kulturrådet/Arts Council Norway.

INTÄKTER FRÅN INSPELAD MUSIK I SVERIGE

Figur 3: Fördelning av intäkter från inspelad musik på den inhemska marknaden år 2013.

UPPHOVSRÄTTEN I MUSIKBRANSCHEN

Upphovsrätten ger kompositörer, textförfattare, artister, musiker och deras musikbolag och musikförlag möjlighet till ekonomisk ersättning. Dessutom ger den ett skydd så att musiken inte används på ett för upphovspersonen kränkande sätt.⁵

För *kompositörer och textförfattare* ger upphovsrätten ett skydd för det arbete hen lagt ner på att skapa ny musik. Upphovsrätten ger också en möjlighet att hindra att andra plagierar musiken och ger kompositören eller textförfattaren möjlighet att bestämma vem som ska få använda musiken, och om hen vill ta betalt för den. Upphovspersonerna får betalt när musiken de skapat används i exempelvis radio, tv eller på internet.

Kompositörer och textförfattare sluter ibland avtal med ett *musikförlag* för att få hjälp att få ut sina verk på marknaden. De fattar då tillsammans med förlaget beslut om i vilka sammanhang musiken ska användas. Musikförlaget erbjuder i huvudsak tre olika tjänster; stöd i den kreativa processen med exempelvis värdefullt kontaktnät, administrativt stöd samt finansiering. För denna service betalar den som har skapat musiken en procentsats av sina royaltyintäkter. Upphovsrätten

gör att förlagets investeringar kan återbetalas under ett antal år och möjliggör risktagande och investeringar i ny musik.

För *musiker och artister* innebär upphovsrätten en rätt till ersättning när inspelade verk, som de medverkat på, framförs offentligt i exempelvis radio eller tv. De musiker som inte är artister, kompositörer eller textförfattare kan vara beroende av upphovsrättsliga ersättningar från offentligt framförande i och med att de inte är berättigade till royalties från försäljning av den inspelade musiken.

I likhet med övriga rättighetshavare ges *musikbolagen* genom upphovsrätten rätt att ta betalt för nyttjande av inspelad musik. Upphovsrätten innebär således att exempelvis musikbolaget kan få intäkter som möjliggör affärsverksamhet och återinvesteringar i ny musik, då betalningen för tidigare investeringar i marknadsföring och inspelningar kan komma först efter lång tid.

I Sverige finns flera *intresseorganisationer* som arbetar med upphovsrätt på musikområdet. SKAP, FST, SYMF, Musikerförbundet och

⁵ Läs mer om upphovsrätt i Musiksveriges upphovsrättsbroschyr på musiksverige.org

Musikförläggarna⁶ är några av dem. Många av de som är anslutna till de svenska *upphovsrättsorganisationerna* (Stim, SAMI, Ifpi Sverige och Copyswede) är också medlemmar i dessa intresseorganisationer.

Intresseorganisationerna finns bland annat för att tillvarata medlemmarnas upphovsrättsliga intressen. De utför påverkansarbete och kan även erbjuda medlemservice som juridisk rådgivning samt aktuell information om upphovsrätt. I Sverige finns det ett väl fungerande samarbete mellan de olika upphovsrättsorganisationerna liksom med de intresseorganisationer som är verksamma på upphovsrättsområdet.

⁶ Läs mer om musikbranschens intresseorganisationer på <http://www.musiksverige.org/medlemmar>

UPPHOVSRÄTTSLIGA INTÄKTER

De upphovsrättsliga intäkterna avser insamlade medel till kompositörer, textförfattare, musiker, artister, musikförlag, musikbolag, producenter och arrangörer. Totalt uppgick de upphovsrättsliga intäkterna till 2,1 miljarder kronor 2013 vilket motsvaras av en sexprocentig ökning jämfört med föregående år.

Samtidigt som merparten (drygt 1,4 av 2,1 miljarder kronor) av dessa upphovsrättsliga intäkter genererades på den inhemska marknaden, ligger Sverige i topp i internationella jämförelser av upphovspersoners internationella ekonomiska framgångar.⁷ En ökning av den upphovsrättsliga exporten på drygt 9 procent genererade ytterligare 55 miljoner kronor jämfört med föregående år, och uppgick under 2013 till totalt 643 miljoner kronor.

I tabellen till höger är de upphovsrättsliga intäkterna indelade i sex övergripande kategorier. Framföranderättigheter är den enskilt största kategorin och den utgörs av intäkter från licenser för användning av bakgrundsmusik på restauranger, hotell, konserter och biografier och andra offentliga miljöer, samt musik i kommersiell tv och public service tv, radio och närradio. De totala intäkterna för denna användning uppgick till cirka 1,3 miljarder kronor och ökade med sex procent jämfört med föregående år.

Konsertområdet stod för den största procentuella uppgången av intäkterna från framföranderättigheter och det är ett resultat av att 2013 var ett händelserikt år för konsertmarknaden. Flera live-aktörer anordnade ovanligt stora arrangemang under året, Eurovision Song Contest hölls i Malmö, första Bråvallafestivalen anordnades, och Stockholms två nya arenor Friends och Tele2 arena fylldes till stora delar med musikunderhållning. Procentuella nedgångar 2013 jämfört med tidigare år uppmättes för intäkter från såväl kommersiell- som public service tv, kommersiell radio, närradio och bio. Det kan förklaras av att traditionell tv och radio tappar tittare respektive lyssnare, där konsumtionen alltmer övergår till digitala tjänster.⁸

⁷ Se exempelvis Waldfoegel J., & Ferreira F. (2013) "Pop Internationalism: Has Half a Century of World Music Trade Displaced Local Culture?" *The Economic Journal*, vol. 123, No. 569, s. 634–664.

⁸ Myndigheten för radio och tv (2013). *Medieutveckling 2013*.

	Intäkter 2013	Intäkter 2012	Förändring
Framföranderättigheter	1 308	1 231	+ 6 %
Online	302	214	+ 42 %
Mekaniska rättigheter	150	186	- 19 %
Synkroniseringsrättigheter	158	173	- 8 %
Privatkopiering och vidareändring	46	44	+ 4 %
Övrigt (grafiska rättigheter, biblioteksersättning med mera)	89	93	- 4 %
Totalt upphovsrättsliga intäkter	2 054	1 939	+ 6 %

Figur 4: Upphovsrättsliga intäkter 2013 jämfört med 2012 (miljoner kronor samt procentuell förändring).

När musik konsumeras online, via exempelvis Spotify eller iTunes uppstår tekniskt sett både en typ av framförande och en typ av mekanisering. De intäkter som skapas till följd av online-lyssnandet följer vi i kategorin *online*. Onlineområdet fortsatte att växa och uppgick 2013 till 302 miljoner kronor. Tillväxten av onlineintäkter på 42 procent kan delvis förklaras av ökade inhemska intäkter från strömmande tjänster och det starkt växande området video on demand, samt ökade onlinelintäkter i utlandet – både i form av nedladdningar och strömmande tjänster.

Den nedåtgående trenden för intäkter från licensiering av mekaniska rättigheter fortsatte och nedgången 2013 var 19 procent jämfört med föregående år.

Intäkter från synkroniseringsrättigheter som under 2012 visade på en kraftig uppgång, minskade istället under 2013 med åtta procent, men det ligger i denna typ av rättigheters natur att intäkterna fluktuerar över åren.

Den fyraprocentiga ökningen från 44 miljoner kronor till 46 miljoner kronor från privatkopieringsersättning och vidareändringsersättning kan brytas ned i en ökning av kabelersättningar och en minskning av kopieringsrelaterade intäkter till följd av att kopiering för enskilt bruk minskar till förmån för strömmad konsumtion.

Kategorin *övriga intäkter* minskade med fyra procent och de utgjordes av intäkter från flera olika områden såsom notlicenser, vissa rättigheter till live, merchandise, synkronisering samt biblioteks- och fonogramersättning.

KOLLEKTIV FÖRVALTNING AV RÄTTIGHETER – VAD ÄR DET?

Upphovsrättsliga intäkter uppkommer genom att den som använder musik i sin verksamhet betalar till upphovsrättsorganisationerna Stim, SAMI, Ifpi Sverige och Copyswede. Ersättningen baseras på ett antal kriterier, till exempel hur stor verksamheten är och vilken typ av verksamhet det är.

Upphovsrättsorganisationerna i Sverige har inget vinstintresse. Intäkterna, efter avdrag för administrativa kostnader, fördelas och betalas ut till de anslutna rättighetshavarna som kan vara musikbolag, musikförlag eller enskilda upphovspersoner. De anslutna rättighetshavarna kan även genom sitt upphovsrättssällskap få information om vad som händer på upphovsrättsområdet som kan vara av betydelse för de anslutna, både nationellt och internationellt.

Med kollektiv förvaltning av upphovsrättsliga intäkter menas att upphovsrättsorganisationerna, på uppdrag av de anslutna rättighetshavarna, samlar in samt fördelar och betalar ut ersättning till rättighetshavarna. Tack vare att enskilda musikskapare, artister, musiker, musikförlag eller musikbolag ansluter sig till upphovsrättsorganisationer som erbjuder kollektiv förvaltning kan alla som vill använda musik erbjudas ett brett utbud.

Kollektiv förvaltning av upphovsrättsliga intäkter ger styrka åt kollektivets enskilda medlemmar. Den hjälper till att jämna ut maktbalansen i avtalsförhandlingar mellan musikanvändare och enskilda upphovspersoner, där uphovspersonen många gånger befinner sig i ett underläge. Kollektiv förvaltning gör det också lättare för samtliga rättighetshavare att bevaka sina rättigheter, och för användare som spelar musik i sin verksamhet att erhålla en licens att använda musiken.

Samarbetet mellan upphovsrättsorganisationer världen över gör att enskilda svenska uphovspersoner och andra rättighetshavare får den inkomst de är berättigade till för det arbete de utfört, utanför Sveriges gränser likväl som på den inhemska marknaden. På så sätt bidrar upphovsrättsorganisationerna till en mer stabil ekonomi för den svenska musiken och dess möjligheter att utvecklas.

UPPHOVSRÄTTSGRANSNING I SVERIGE

Copyswede licensierar vidareanvändning av tv- och radioprogram i en rad medier. Copyswede samarbetar med Filmproducenternas Rättighetsförening (FRF), Ifpi Sverige och UBOS (tv-företagens samarbetsorganisation).

Copyswede administrerar också det svenska kompensationsystemet för privatkopiering.

copyswede.se

Ifpi Sverige (International Federation of the Phonographic Industry) företräder musikbolagen och representerar cirka 95 procent av den totala skivmarknaden i Sverige. Ifpi samlar in ersättning när musik används i bland annat radio och tv. Insamlingen sker i samarbete med SAMI. Ifpi delar även ut musikpriset Grammis.

ifpi.se

SAMI (Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation) ser till att artister och musiker får betalt för sin musik när den framförs offentligt och samlar in pengar när inspelad musik sprids via radio/tv och till exempel i butiker, restauranger, gym och diskotek. Över 32 000 artister och musiker är anslutna till SAMI och organisationen har drygt 42 000 kunder som använder musik i sin verksamhet. SAMI:s insamling sker i samarbete med Ifpi Sverige.

sami.se

Stim (Svenska tonsättares internationella musikbyrå) är en upphovsrättsorganisation för musikskaparna och deras musikförlag. Uppdraget är att se till att de drygt 74 000 anslutna rättighets-havarna får ersättning när deras musik spelats offentligt. Stim är en ekonomisk förening utan vinstintresse.

stim.se

INTÄKTER FRÅN INSPELAD MUSIK

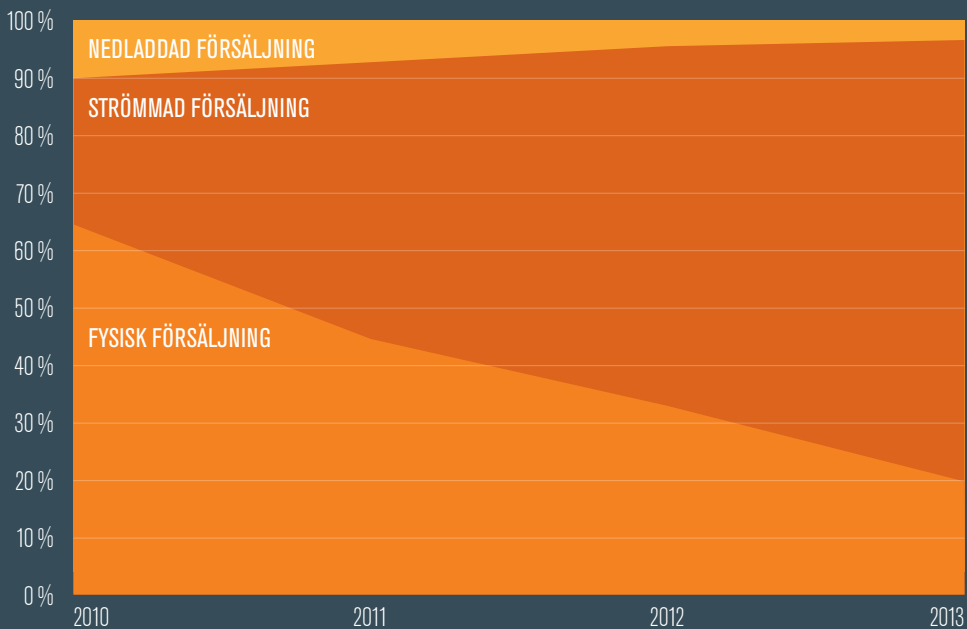
Med intäkter från inspelad musik menar vi försäljning av musikinspelningar i olika format såsom cd-skivor, nedladdningar och strömningar. Siffrorna avspeglar vad slutkonsumenterna betalar för musik i detaljhandeln. Den upphovsrättsliga andelen har därefter brutits ut och redovisas separat i det föregående avsnittet. Totalt uppgick intäkterna från inspelad musik till knappt 1,7 miljarder kronor vilket motsvarar en ökning på sju procent jämfört med föregående år och innebär en avmattning i tillväxttakt jämfört med tidigare.

På den inhemska marknaden uppgick intäkter från inspelad musik till drygt 1,4 miljarder kronor och exportintäkterna, som avser framförallt licensintäkter från utlandet till svenska musikbolag, var närmare 250 miljoner kronor.

Enligt statistik från Ifpi Sverige såldes sex miljoner fysiska skivor under 2013 vilket innebär att vi i Sverige köpte ungefär en cd per person i genomsnitt. I diagrammet till höger ser vi hur konsumtionen i Sverige skiftat från fysiska och nedladdade format till strömmade musiktjänster över tidsperioden 2010–2013. Under 2013 lyssnade vi på musik från Spotify under sammanlagt 4,5 miljarder timmar.⁹

⁹ <http://array.se/nyheter/har-ar-musikret-2013-pa-spotify>

INTÄKTER FRÅN INSPELAD MUSIK 2010 – 2013

Figur 5: Fördelning mellan intäkter från inspelad musik i olika format på den inhemska marknaden 2010 – 2013.

KONSERTINTÄKTER

Med inhemska konsertintäkter avses biljettpriserna för konserter och festivaler i Sverige. Med konsertrelaterad export menar vi intäkter till Sverigeregistrerade bolag som är hänförliga till svenska artisters konserter och turnéer i utlandet. Totalt omsatte konsertmarknaden 3,8 miljarder kronor under 2013 vilket är en ökning med 13 procent jämfört med tidigare år. Sett över tidsperioden 2010-2013 har den genomsnittliga tillväxttakten varit nio procent.

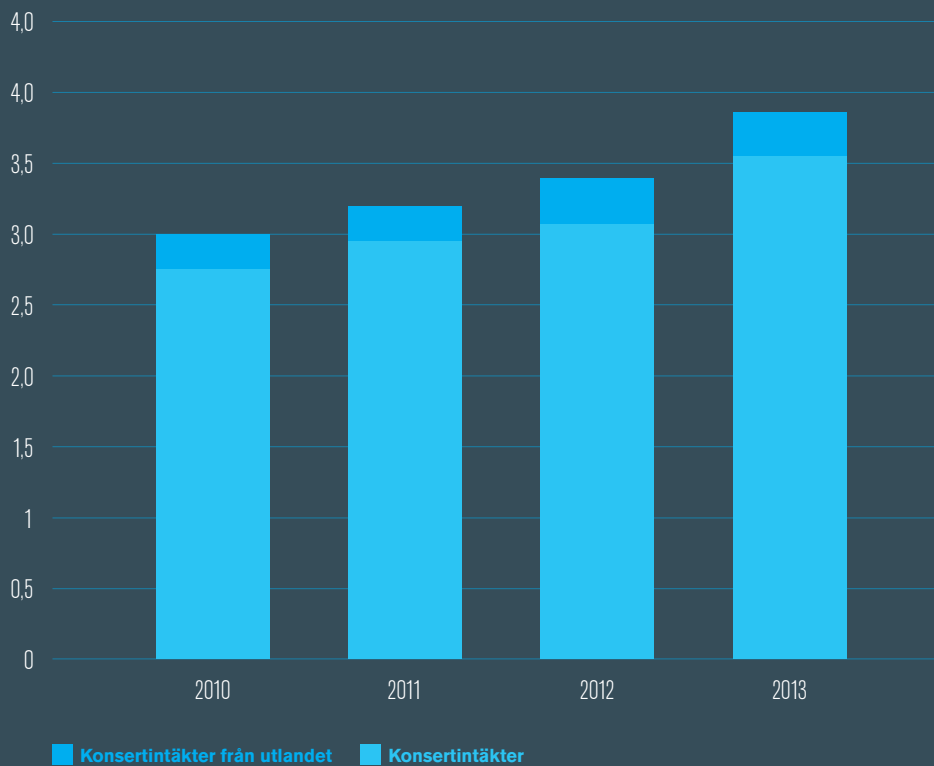
Beräkningen av konsertintäkterna på den inhemska marknaden har i likhet med tidigare år skett genom en uppräkningsmetod utifrån den snittprocent som konsert- och festivalarrangörerna betalar till Stim och som är baserad på det totala biljettpriset. Den upphovsrättsliga andelen är utbruten och redovisas separat i avsnittet om upphovsrättsliga intäkter. Den inhemska marknadens omsättning på konsertområdet uppgick till drygt 3,5 miljarder kronor.

Den konsertrelaterade exporten har med hjälp av bearbetningar av data från Statistiska Centralbyrån och branschdata estimerats till 307 miljoner kronor.

Både svenska och utländska konsert- eller managementbolag hjälper till att organisera och administrera vissa svenska artister och musikers framföranden i utlandet. I de fall svenska artister samarbetar med utländska agenter, management och/eller arrangörer, utgörs den konsertrelaterade exportintäkten till Sverige endast av artistgaget. Detta skiljer sig alltså från konserter som genomförs i Sverige. Då utgörs omsättningen av hela värdet av antalet sålda biljetter.¹⁰

¹⁰ Rapporten *Musikbranschen i siffror: Metodutveckling* beskriver närmare den metod som tillämpats, både detta och tidigare år, samt utvecklingen av modellen att mäta särskilt den konsertrelaterade exporten.

KONSERTINTÄKTERNAS UTVECKLING

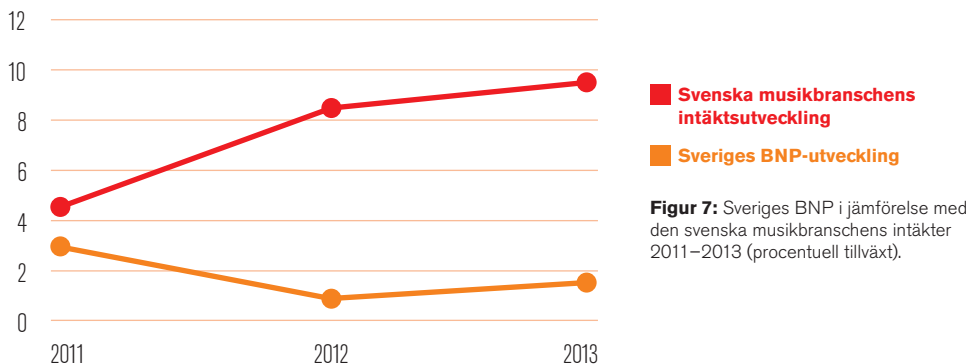
Figur 6: Konsertintäkternas utveckling 2010–2013 (miljarder kronor).

AVSLUTANDE REFLEKTIONER

Den svenska musikbranschens intäkter har ökat med 1,5 miljarder kronor på fyra år, varav cirka 240 miljoner kronor avser ökade exportintäkter. Det motsvarar en intäktsökning på knappt 25 procent mellan 2010 och 2013.

Diagrammet till höger visar den sammanfattande intäktsutvecklingen över tidsperioden 2010–2013 för de tre kategorierna *intäkter från inspelad musik*, *upphovsrättsliga intäkter* och *konserterintäkter*. Samtliga områden har ökat varje år.

Utan att kunna göra en direkt jämförelse med utvecklingen för hela det svenska näringslivet, kan vi ändå konstatera att musikbranschens omsättning uppvisar en mer positiv trend än Sveriges BNP-utveckling mellan 2010 och 2013. Diagrammet nedan visar Sveriges BNP-förändring uttryckt i procent jämfört med föregående år¹¹ samt motsvarande tillväxttakt för den svenska musikbranschens intäkter.

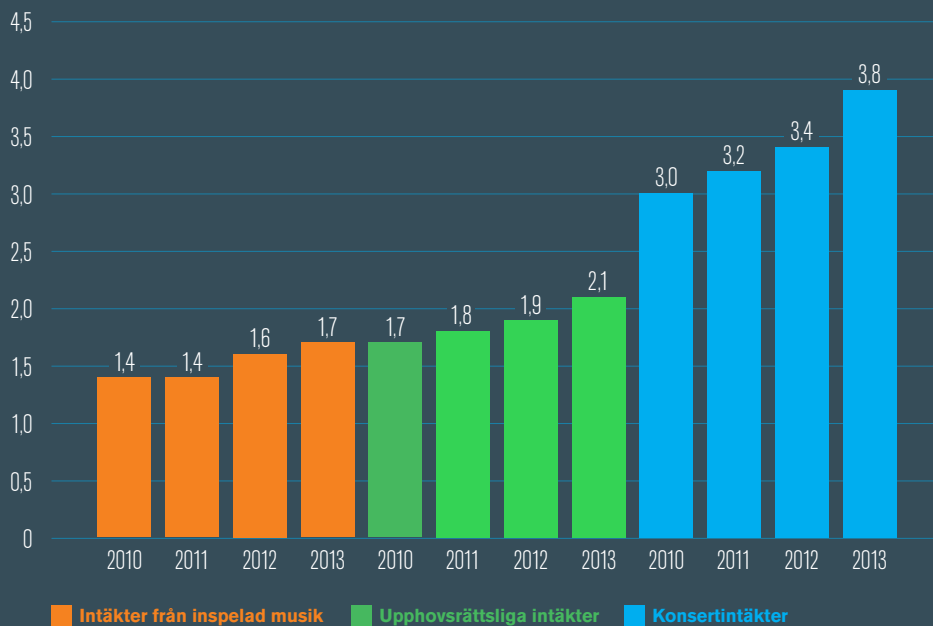

Figur 7: Sveriges BNP i jämförelse med den svenska musikbranschens intäkter 2011–2013 (procentuell tillväxt).

¹¹ Källa: Statistiska Centralbyrån.

SAMMANFATTANDE INTÄKTSUTVECKLING

Figur 8: Sammanfattande intäktsutveckling 2010–2013 (miljarder kronor).

Den svenska musikbranschens intäktsutveckling säger dock inte någonting om hur det går i termer av vinst eller lönsamhet, eftersom kostnads- eller investeringsutvecklingen under samma tidsperiod inte har undersökts. Den säger inte heller någonting om hur intäkterna fördelar sig mellan alla de olika aktörer som bidragit till att skapa dem.

Vad som avslutningsvis är allra viktigast att lyfta fram är att musikens värde är en väsensskild dimension som inte kan reduceras till dess pris – eller annorlunda uttryckt, just de intäkter som är fokus i den här rapporten. Även om inga intäkter alls skulle ha skapats sedan Musiksverige började föra statistik över musikbranschens utveckling, så skulle värden ändå ha uppstått.

I dagens digitala och gränsöverskridande ekonomi går utvecklingen av nya distributionsformer snabbare än någonsin. Gamla affärsmodeller ersätts av nya och musikanvändningen förändras. De ideella och ekonomiska rättigheter som upphovsrätten värnar om har därför särskilt lyfts fram i den här rapporten, liksom behovet av och fördelarna med kollektiv förvaltning.

Aktörerna i musikbranschens näringskedja påverkas på olika sätt i och med dessa föränderliga förhållanden. Musiker, artister, kompositörer och textförfattare utgör startpunkten för en vidareutveckling av värdekedjan i musikbranschen. Därför är deras villkor och möjligheter att livnära sig på sitt musikskapande centralt för hela musikbranschen.

ORDLISTA

MEKANISKA RÄTTIGHETER

Upphovspersonens rätt att erhålla ersättning för sitt verk då hen överlåtit rätten att mångfaldiga det digitalt eller på exempelvis cd, vinyl och dvd.

MERCHANDISE

Merchandise är ett engelskt begrepp för exempelvis t-shirts, posters och leksaksfigurer som säljs med artistens logga eller namn, ofta i samband med turnéer eller konserter men även via artistens webbplats samt andra återförsäljare.

MUSIKBOLAG

Musikbolag arbetar bland annat med att hitta och utveckla artister, spela in musiken samt ansvarar för marknadsföring och försäljning av denna musik. Indiebolag är en förkortning av independentbolag och avser de musikbolag som är helt fristående och oberoende av majorbolagen. Majorbolagen var 2013 Universal Music Group, Sony Music Entertainment, EMI Music och Warner Music Group.

MUSIKFÖRLAG

Musikförlag arbetar på uppdrag av låtskrivare, kompositörer och textförfattare. Musikförlaget tillvaratar och representerar rättigheterna till upphovspersonernas musik så att de får ersättning för nyttjandet av sina musikaliska verk. Musikförlagen marknadsför musiken till olika användare inom en rad områden, bland annat genom synkronisering i film, tv och reklam och utgivning av noter och låttexter.

NÄRSTÅENDE RÄTTIGHETER

Upphovsrättslagen ger artister och musiker som medverkar på en inspelning och den som producerat inspelningen ett upphovsrättsligt skydd, både ideellt och ekonomiskt. En artist som själv skrivit, framfört och producerat sin musik är såväl upphovsperson som innehavare av närstående rättigheter.

OFFENTLIGT FRAMFÖRANDE

Offentligt framförande sker när musik framförs för en publik på en konsert eller spelas upp från till exempel tv, dator, radio eller skiva i exempelvis en butik, på en arbetsplats eller restaurang.

ONLINEFÖRSÄLJNING

Med onlineförsäljning menas försäljning av musik via digitala musiktjänster som till exempel iTunes (nedladdad musik) och Spotify (strömmad musik). I denna kategori inkluderas också vissa intäkter från webb-tv och webb-radio såsom SVT Play och SR Webb och andra liknande tjänster.

PRIVATKOPIERINGERSÄTTNING

Privatkopieringsersättningen gör det möjligt att kopiera och spela in musik, film och tv för privat bruk samtidigt som de upphovspersoner vars arbete kopieras kompenseras för detta. Enligt EU-lagstiftningen tillåts privatkopiering endast om upphovspersonernas inkomstbortfall som en följd härutav kompenseras. Privatkopieringsersättningen betalas av den bransch som tillverkar och säljer produkter som kan användas för privatkopiering, som till exempel cd/dvd-skivor, mp3-spelare, externa hårddiskar, usb-minnen och digitalboxar med inbyggd hårddisk.

ROYALTYINTÄKTER

Intäkter som bland andra musiker, artister och upphovspersoner har rätt till när någon använder deras verk.

SYNKRONISERING

En synkronisering sker när man sammanför musik med en bild- eller ljudproduktion, exempelvis film, tv, radio och reklam. För att musiken ska få användas i produktionen ska tillstånd erhållas från rättighetshavaren och denna får även ersättning när produktionen sänds för allmänheten.

STRÖMMAD MUSIK

Exempel på strömmande musiktjänster är Spotify och Wimp. Strömning av musik (streaming) är när ljudfilerna skickas från en webbtjänst, via internet, till mottagarens dator, mobiltelefon etcetera där filerna spelas upp i realtid samtidigt som de skickas från webbtjänsten. Man kan då lyssna på musiken direkt utan att först ladda ner hela filen.

UPPHOVSRÄTTSLIGA INTÄKTER

Upphovsrättsliga intäkter är ersättning till rättighetshavare för att deras musikaliska verk kopieras eller framförs för allmänheten exempelvis i radio eller på konserter.

VIDARESÄNDINGS- ELLER KABELERSÄTTNING

När en tv-kanal vidaresänds i kabel-tv-nät har rättighetshavarna rätt till ersättning för nyttjandet från de som vidaresänder kanalen.

GORAN KAJFES FOTO: PER KRISTANSEN

STÄMMAN

INFO@MUSIKSVERIGE.ORG · WWW.MUSIKSVERIGE.ORG · 08-668 75 31 · HORNSGATAN 103, 117 28 STOCKHOLM